

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR**
V Holešovičkách 41, Praha 8
Tel./fax: 02/86 84 0129, 0130
E-mail: rezkova@soc.cas.cz

Veřejnost k obranné strategii ČR a k rozšíření NATO

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2002</i>
Otázky:	<i>PM.40, PM.44, PM.45, PM.46</i>
Termín terénního šetření:	<i>17. – 24. 10. 2002</i>
Počet respondentů:	<i>1 017</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>22. 11. 2002</i>
Kód tiskové informace:	<i>PM21122</i>
Zpracovala:	<i>Miluše Rezková</i>

V souvislosti s pražským summitem NATO byly zjišťovány postoje veřejnosti k jeho rozšíření a k některým obecnějším otázkám naší vojenské strategie. Většina dotázaných (60 %) vyloučila, že by dnes naší zemi hrozilo vojenské nebezpečí¹, asi pětina (22 %) si v tomto ohledu není jista. Zbývajících 18 % konkrétní ohrožení dokázalo definovat: nejčastěji uváděli mezinárodní terorismus (10 %), jenž v předchozích letech nebyl označován prakticky vůbec. Vedle toho až na minimum (2 %) poklesla obava z Ruska. Změna nastala i v míře, resp. v intenzitě vnímaného ohrožení: zatímco dříve pocit bezpečí sdílely průměrně asi čtyři pětiny obyvatel (loni 88 %), nyní je to již 60 % a nebývale narostla skupina, která neví, zda ČR patří k zemím, jimž hrozí vojenské nebezpečí - z 1 % na 22 %.

Tabulka 1: **Názory na dnešní vojenské ohrožení České republiky (v %)**

Dnes nebezpečí ČR:	1996	1997	1998	1999	2000	3/2001	11/2002
nehrozí	78	83	88	76	80	88	60
hrozí z Východu	2	3	4	6	2	2	1
hrozí z Ruska	8	6	3	10	9	4	2
hrozí z Německa	5	2	1	1	0	0	0
ostatní odpovědi, např. z Balkánu, Blízkého Východu	5	3	3	6	6	5	5
terorismus	-	-	-	-	-	-	10
neví	2	3	1	1	3	1	22

Velikost náhodné statistické chyby je + - 3 %.

¹ Otázka: "Domníváte se, že dnes hrozí nebo nehrozí České republice vojenské nebezpečí? Pokud si myslíte, že ano, odkud?"

K obranné strategii ČR se dotázaní vyjádřili prostřednictvím hodnocení předložených tezí² - viz tabulka 2. Většina (61 %) se ztotožnila s názorem, že o naší malé zemi budou stejně rozhodovat velmoci. S tím souvisí i časté přesvědčení (62 %), že kdyby k "něčemu" došlo, stejně bychom se neubránili. Dále je to i způsob hodnocení nákladů na armádu jako takových, které podle dotázaných zbytečně zatěžují státní rozpočet (názor 57 %, nesouhlasí 37 %). Uvedené poměrně skeptické mínění veřejnosti nicméně relativizují další zjištěné názory: panuje totiž široké přesvědčení, že suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit (souhlasí 87 %, nesouhlasí 9 %) a že naše armáda se musí dostat na úroveň vyspělých západních zemí (souhlasí 70 %, nesouhlasí 21 %). V časové řadě lze pozorovat řadu výkyvů, které ale nnesvědčí o výraznější tendenci v prospěch či neprospěch armády či obranné strategie ČR. Za pozornost ale stojí nižší pochopení veřejnosti pro výdaje na armádu, jež bylo zachyceno v posledních dvou výzkumech.

Tabulka 2: **Názory na obranu státu (v %)**

	1992	1993	1996	1997	1999	2001	2002
	ano/ne	ano/ne	ano/ne	ano/ne	ano/ne	ano/ne	ano/ne
<i>Suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit</i>	86/10	89/7	87/7	85/10	87/8	81/13	87/9
<i>Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o takové malé zemi jako jsme my stejně rozhodují velmoci</i>	59/35	58/33	62/30	65/28	62/32	68/25	61/30
<i>Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili</i>	62/29	65/26	67/22	69/22	63/28	67/22	62/28
<i>Náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet</i>	53/41	55/38	52/40	51/41	44/51	59/34	57/37
<i>Naše armáda se musí dostat na úroveň armád vyspělých západních zemí</i>	-	-	-	57/31	70/18	48/39*	70/21

Ano: součet odpovědí rozhodně souhlasí, spíše souhlasí. Ne: součet odpovědí rozhodně nesouhlasí, spíše nesouhlasí. Dopočet do 100 % v každé dvojici údajů tvoří odpovědi "nevím". Velikost náhodné statistické chyby je + - 3 %.

*Znění otázky v r. 2001: "Naše armáda musí mít peníze na to, aby se v průběhu 10 let dostala na úroveň armád vyspělých západních zemí".

² Otázka: "Na obranu státu existují nejrůznější názory. Přečtu Vám některé a Vy mi prosím řekněte, zda s nimi souhlasíte nebo nesouhlasíte." Text názorů - viz tabulka 2.

Dotázaní doplnili svůj pohled na armádu hodnocením účasti našich jednotek na vojenských operacích v zahraničí³. Převážná část se domnívá, že takové akce mají svůj význam jak pro posílení mezinárodní prestiže ČR (68 %), tak pro samotnou armádu (64 %). Pochybnosti vyslovila jen asi čtvrtina respondentů.

Tabulka 3:

Význam účasti vojenských jednotek ČR na zahraničních vojenských operacích (v %)

Účast má význam:	velký	částečný	malý	nemá význam	neví
Pro mezinárodní prestiž ČR	32	36	17	8	7
Pro samotnou armádu ČR	32	32	17	10	9

Co veřejnost soudí o připojení dalších zemí do NATO? Pokud jde o ty, jež jsou na pražském summitu přizvány, získává největší podporu Slovensko (72 %). S odstupem za ním je vítána i účast tří bývalých sovětských pobaltských zemí: Litvy (52 %), Estonska (51 %) a Lotyšska (49 %). Poněkud menší měrou, nicméně s převahou vstřícných reakcí před odmítavými, souhlasí naši občané i s členstvím Bulharska (47 % ANO, 29 % NE). Nejchladněji pak pohlíží na Rumunsko, v jehož případě mírně převažují záporné hlasy nad souhlasnými (NE 39 %, ANO 36 %).

Nehledě na to, že další země přizvány nebyly, měli dotázaní možnost vyjádřit se i k dvěma z nich - k Ukrajině a k Rusku. Přijetí Ruska by podpořilo 37 %, přijetí Ukrajiny 36 %. Odpůrci vstupu jsou ale i zde v převaze (41 %, resp. 40 %). Vyjádřené postoje jsou tak v souladu s rozhodnutím nezapojoovat do struktur NATO Rusko a v budoucnu zvážit připojení Ukrajiny.

Celkově lze konstatovat, že kromě Ruska, k němuž se dotázaní vyjadřovali letos poprvé, každá ze zařazených zemí zaznamenala od r. 2000 nárůst podpory jejich členství.

Tabulka 4: **Postoj k přijetí dalších zemí do NATO (v %)**

	ANO		NE		NEVÍ	
	2000	2002	2000	2002	2000	2002
Bulharsko	40	47	29	29	31	24
Estonsko	41	51	26	23	33	26
Litva	40	52	27	23	33	25
Lotyšsko	40	49	27	24	30	27
Rumunsko	32	36	37	39	31	25
Rusko	-	37	-	41	-	22
Slovensko	60	72	17	13	23	15
Ukrajina	25	36	44	40	31	24

Sloučeny jsou odpovědi „rozhodně ano, spíše ano,“ a „spíše ne, rozhodně ne“.

Ze sociodemografických diferencí se nejvýrazněji promítá vliv stranických preferencí respondentů. Nejrezervovaněji se k možnostem obrany našeho státu i k působení armády staví příznivci KSČM. Ti jsou také méně nakloněni rozšíření NATO o další země. Na opačném pólu stojí stoupenci ODS a US-DEU.

³ Otázka: "Domníváte se, že účast jednotek ČR na vojenských akcích v zahraničí má velký význam, částečný význam,....a) pro mezinárodní prestiž ČR? b) pro samotnou armádu ČR?"